

Аутопортрет са беретком,
Рембрант ван Рејн 1630.
Рејксмузеум, Амстердам,
јавно власништво

europaana

4

3

2

ШТО ВИШЕ ДАЈЕТЕ, ВИШЕ ДОБИЈАТЕ

1

Оквир за објављивање садржаја
на Европеани

Е-издање је објављено у оквиру пројекта Инфо-пунктови о Европској унији у библиотекама Србије, који реализује Народна библиотека Србије од августа 2015. до фебруара 2017. године. Пројекат финансира Европска унија.

Превод са енглеског
Тамара Бутиган-Вучај
Гордана Љубановић

Лектура и коректура
Весна Тријић

Технички уредник
Милош Нинковић

Оквир за објављивање садржаја на Европеани развила је Европеана уз подршку компаније Kennisland, на основу закључака Радне групе Европеана мреже за поновно коришћење садржаја. Ово издање је суфинансирала Европска унија, као део пројекта Europeana Creative, чији је координатор била Аустријска национална библиотека.

Уколико није другачије наведено, садржај овог документа је објављен уз Дозволу Кријејтив Комонс са атрибуцијом и за изведена дела 4.0.

Садржај

Визија	4
Четири начина да учествујете у Европеани – кратак преглед	8
• Промене у технологијама и очекивањима	12
• Студија случаја: колико је лако нешто направити?	14
• Како можемо да помогнемо нашој публици?	16
• Како да одаберете ниво за објављивање	17
Европеанина четири нивоа објављивања	20
• Ниво 1 – Европеана као машина за претраживање: „Желим да људи пронађу моје збирке“	20
• Ниво 2 – Европеана као излог: „Желим да људи пронађу и виде моје збирке на Европеани“	28
• Ниво 3 – Европеана као дистрибутивна платформа: „Желим да људи пронађу, погледају и користе моје збирке – али не у комерцијалне сврхе“	36
• Ниво 4 – Европеана као платформа за слободно поновно коришћење: „Желим да људи пронађу, виде и користе моје збирке – како год желе!“	44
Додатак 1	
Формати других медија	52
Додатак 2	
Важна EDM поља	56
Додатак 3	
Речник	57

Визија

Европеана се развија, од солидне основе, као портал који љубитељи културе посећују да би прегледали богато европско наслеђе, до платформе која својој публици може да понуди више. Свима који су инспирисани, креативни или предузетнички оријентисани, будућа Европеана нуди могућност да преузму и користе податке које пружају наши партнери. За иновације. За образовање. За истраживања. За бизнис. За лично уживање.

Желимо да збирке културне баштине на Европеани буду виђене, дељене, коришћене и поново коришћене где год и кад год је то могуће. Да бисмо допринели нашој визији мењања света путем културе, треба да погледамо како управљамо садржајем и како одговарамо на потребу да га публици испоручимо у што бољем квалитету.

Наше истраживање показује да данашња публика жели тачну информацију, као и брз и једноставан приступ релевантним сликама, текстовима, видео материјалима и звучним записима. То значи да би партнери Европеане требало да испоручују и квалитетне метаподатке и, где је то могуће, директан приступ садржају (самим дигиталним објектима). Директан приступ преко Европеане чини процес гледања видеа, слушања звука, читање књиге или преглед уметничке слике у високој резолуцији, много једноставнијим и бржим, а самим тим и бољим корисничким искуством.

Да бисмо подржали публику и partnere и били сигурни да је садржај презентован на најбољи могући начин, настављамо развој веб-сајта Europeana Collections, <http://www.europeana.eu/portal/>. Такође, помоћи ћемо партнерима који желе да ураде нешто више са својим збиркама, да креирају и поделе високо квалитетне и богате податке, што је фантастична прилика за истраживаче, наставнике и креативне професионалце да са њима раде и одговоре данашњој технологији.

Јасно је да ће, ако желимо да радимо са професионалцима у креативним индустријама или да баштину учинимо доступном на платформама попут Википедије, захтеви за метаподацима и садржајем бити другачији него када желимо да корисници нашу баштину пронађу и погледају на контролисаном веб-сајту какав је europeana.eu. Циљ нам је да ове разлике буду разумљиве, као и да успоставимо однос између онога што ви, као партнер, испоручујете Европеани и онога што можете да очекујете заузврат.

Сви партнери имају своје захтеве, циљеве и могућности. Ми то препознајемо и подржавамо све организације које желе да своје збирке још шире деле путем Европеане. Било да желите да доставите минимални ниво података, како би ваше збирке биле доступне на Europeana Collections, или високо квалитетне податке са директним линковима и отвореним лиценцама, како би људи могли да их надограђују, ми ћемо радити са вама. Политика и амбиције ваше организације одређују начин на који желите да делите своје збирке. Европеана може да вам помогне да остварите своје циљеве.

Овај документ износи четири сценарија (називамо их нивоима) за дељење збирки са Европеаном, заснованих на ономе што партнери желе и могу да испоруче. Ови нивоии се заснивају на практичним примерима, развијани су током опсежних дискусија вођених у оквиру пројекта Europeana Creative, у сарадњи са Радном групом Европеана мреже за поновно коришћење садржаја и затим су препоручени нашим партнерима.

Смернице садржане у овом документу (као и у додацима) биће примењене на нове и ажуриране објекте. И док их Европеана неће ретроактивно примењивати, ми вас охрабрујемо да проверите да ли подаци које сте до сада већ доставили задовољавају овде представљене смернице.

Када одлучите како ћете објавити своје збирке на Европеани и постанете спремни да почнете рад са нама, упутићемо вас на наш пратећи практични водич који ће вам тачно рећи шта ваши подаци треба да садрже. Циљ нам је да задржимо висок ниво квалитета и корисничког искуства; овај водич пружа скуп критеријума који ће вам помоћи да досегнете наведене стандарде.

9225 MON 6552

Игра балона, 1933.
Национална библиотека
Француске,
јавно власништво

CC0

Четири начина да учествујете у Европеани – кратак преглед

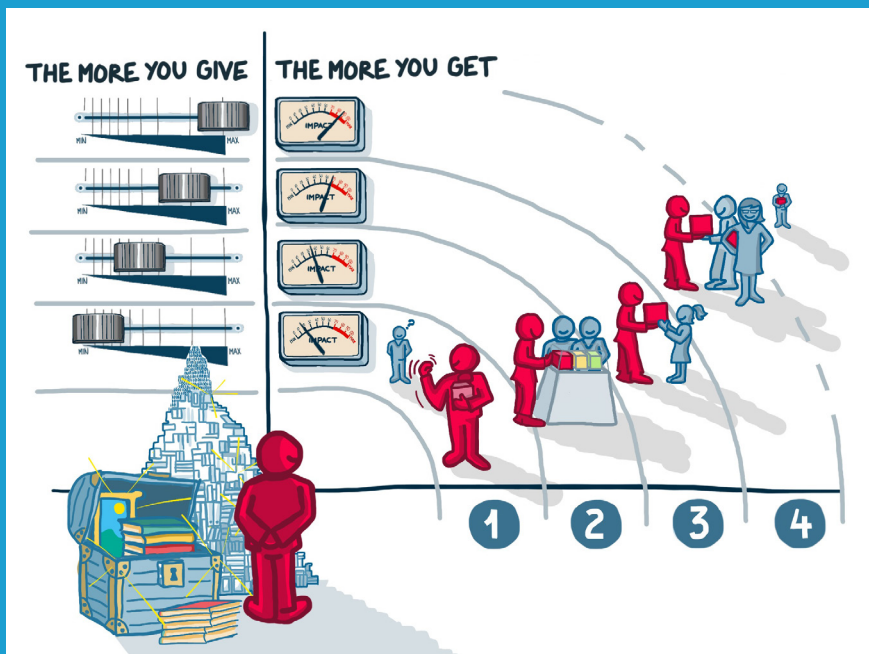
Шта дајете а шта добијате на свакоме од четири нивоа учешћа

Ваш избор сценарија ће зависити од стратегије коју, као институције културе, имате у области дигитализације (оно што желите) и врсте података које можете да испоручите Европеани (оно што дајете). Такође, можете да узмете у обзир сервисе које Европеана може да вам пружи (оно што ми радимо), као и резултате ових активности (оно што добијате).

Овде ћете наћи кратак преглед сва четири нивоа. Прочитајте га да бисте открили више о позадини и разлозима овог приступа, а затим детаљније погледајте сваки ниво.

1. Европеана као машина за претраживање: „Желим да људи пронађу моје збирке“

- Желите да привучете више људи на свој веб-сајт, дакле примарно користите Европеану као механизам за откривање и усмеравање интернет саобраћаја ка себи.
- Публика види комплетан дигитални објекат на вашем веб-сајту, а не на веб-сајту Europeana Collections.

Шта дајете а шта добијате на свакоме од четири нивоа учешћа

- Ако је објекат који достављате слика, требало би да испоручите приказ за преглед, широк најмање 400 пиксела (еквивалентно 0.25 мегапиксела).
- Можете очекивати препоруке за свој веб-сајт.

2. Европеана као излог: „Желим да људи пронађу и погледају моје збирке на Европеани“

- Желите да користите Европеану како бисте доспели до публике шире и веће од оне коју је до сада имао ваш веб-сајт.
- Публика види верзије ваших дигиталних збирки у добром квалитету на веб-сајту Europeana Collections, без навигације ка другом веб-сајту. Европеана може да представи вашу грађу и у посебном контексту, на пример у тематским збиркама „Историја уметности“ или „Музика“.

- Достављате материјал са директним линком ка слици минималне ширине 800 пиксела (еквивалентно 0.5 мегапиксела).
- Можете да очекујете већу видљивост на веб-сајту Europeana Collections.

3. Европеана као дистрибутивна платформа за некомерцијално поновно коришћење: „Желим да људи пронађу, погледају и користе моје збирке – али не у комерцијалне сврхе“

- Публика види верзије ваше грађе у високом квалитету на веб-сајту Europeana Collections, без навигације ка другом веб-сајту. Европеана може да представи ваше збирке у посебном контексту, на пример у тематским збиркама „Историја уметности“ или „Музика“.
- Достављате материјал лиценциран на одговарајући начин, са директним линком ка слици највишег могућег квалитета, како бисте омогућили поновну употребу. За слике препоручујемо минималну ширину од 1.200 пиксела (еквивалентно 1 мегапикселу).
- Европеана може да инкорпорира вашу збирку у пројекте и партнерства која већ постоје у секторима као што су образовање (на пример, Historiana) или истраживања (Europeana Research). Да би се то десило, збирка мора да буде доступна под изјавом о правима која подразумева неки начин поновног коришћења.
- Можете да очекујете већу видљивост на Европеани и изван ње. Ваше збирке могу да се користе на некомерцијалним веб-сајтовима, апликацијама и сервисима.

4. Европеана као платформа за слободно поновно коришћење: „Желим да људи нађу, погледају и употребе мој садржај – како год желе!“

- Публика види верзије ваше грађе у високом квалитету на веб-сајту Europeana Collections, без навигације ка другом веб-сајту. Европеана може да представи ваше збирке у посебном контексту, на пример у тематским збиркама „Историја уметности“ или „Музика“.
- Достављате материјал лиценциран на одговарајући начин, са директним линком ка слици највишег могућег квалитета, како бисте

омогућили поновну употребу. За слике препоручујемо минималну ширину од 1.200 пиксела (еквивалентно 1 мегапикселу).

- Европеана може да уврсти ваше збирке у постојеће пројекте и партнерства која већ постоје у секторима као што су образовање (на пример, Historiana) или истраживања (Europeana Research), туризам (на пример, Google Field Trip) и креативне индустрије (на пример, Europeana Creative). Ваши подаци могу да се користите и на отвореним платформама као што је Викимедија, да буду дељени на друштвеним мрежама уз хаштаг #OpenCollections и промовисани на хакатонима. Да би се то десило, збирке морају да буду доступне под изјавом о правима која дозвољава слободно поновно коришћење.

Можете очекивати далеки домет вашег садржаја, боље препознавање бренда и репутације, већу видљивост на веб-сајту Europeana Collections и изван њега. Ваше збирке могу да се користе на комерцијалним и некомерцијалним веб-сајтовима, у апликацијама, сервисима и производима.

Напомена:

Овај водич за пример користи непокретне слике, али је применљив и на све остале врсте медија (видео, звук и текст). Молимо вас да погледате Додатак 1 за више информација о томе како се стратегија примењује на њих.

Промене у технологијама и очекивањима

Европеана је заживела 2008. Од тада, технологија је битно напредовала и порасла је њена улога у нашим животима. Паметни телефони, екрани високе дефиниције и таблети сада су део наше свакодневнице. У складу са тим, променила су се и очекивања људи који користе сајт Europeana Collections или партнерства Европеане за дистрибуцију садржаја, као што су Pinterest, Mashable, Historiana, Google Field Trip.

Како су се промениле резолуције екрана, веб-сајтови су унапредили своје сервисе, све више садржаја користећи у високом квалитету. Европеана сада мора да редизајнира своју стратегију садржаја да би одговорила потребама које ви, као добављачи садржаја, имате у погледу привлачења публике, како данас, тако и сутра.

Квантитативна истраживања, заснована на испитивању хиљада корисника, баш као и фокусирана квалитативна истраживања, заснована на интервјуисању десетина корисника, јасно показују да наши подаци и начин на који их сервирамо не одговарају у довољној мери захтевима публике. Корисницима је нарочито тешко да пронађу материјал који их интересује. На веб-сајту Europeana Collections, резолуција слика и приказ за преглед је често прениска, а корисници не могу увек да ураде оно што желе, на пример, да преузму јединицу коју су пронашли. Резултат је да је задовољство корисника веб-сајта и других сервиса, као што су они из групе апликационих програмских интерфејса (API), далеко од жељеног. Подаци се не односе на образовање, истраживања и на нове апликације на које Европеана покушава да их пласира у ваше име.

Тражимо да сваки запис у Европеани има свој приказ за преглед – малу слику која представља дигитални објекат. Тренутно, максимална ширина нашег приказа за преглед износи 200 пиксела. Ова димензија дефинисана је 2008. године, када је 62% рачунарских екрана имало резолуцију од 1024 x 768 пиксела или мању. У то време, слика ширине 200 пиксела била је сасвим добра за приказ.

Године 2015, 96% екрана персоналних рачунара има резолуцију већу од 1024 x 768 пиксела, а садржај веба се све више прегледа на другим уређајима, као што су таблети и паметни телефони. Тренутно најпопуларнији таблет, ајпед из Apple-а, има резолуцију екрана од 2048 x 1536 пиксела, а новији паметни телефони по правилу имају резолуције екрана које су близу или чак превазилазе резолуције телевизора високе дефиниције (HD) – 1920 x 1080 пиксела. Тренд ка

екранима високе резолуције лагано захвата и лаптоп и стони рачунар. Apple је недавно лансирао стони рачунар са резолуцијом екрана од 5120 x 2560 пиксела.

Због ових промена у технологији, од сада наше партнере охрабрујемо да деле приказе за преглед минималне ширине 400 пиксела.

Исто повећање квалитета важи и за садржај на који воде метаподаци. Године 2008, просечна вертикална резолуција онлајн видеа (мерена у хоризонталним линијама) била је 240р (линија). У време писања овог водича, паметни телефони последње генерације производе видео записе резолуције 1080р, док стандардна резолуција за отпремање видеа на платформама као што је Јутјуб, износи 720р.

Треба да будемо сигурни да дигитални објекти које чинимо доступним одговарају техничким и правним захтевима програмера који креирају сервисе на врху апликационих програмских интерфејса (API) Европеане, као и очекивањима у погледу квалитета које има просечна публика. На пример, програмери који желе да развију апликације за таблет, које пружају најмодернија корисничка искуства, захтевају слике резолуције од најмање 2048 x 1536 пиксела.

Приказ за преглед ширине 200 пиксела, приказана на ретина монитору iMac из 2014.

СТУДИЈА СЛУЧАЈА: колико је лако нешто направити?

Мелиса Терас је професорка дигиталне хуманистике. Заинтересована је за „мејкер културу“, као и за јаз између онога што креативни појединци желе од дигиталног материјала из културног наслеђа и онога што тренутно добијају.

„Мејкер култура“ је посвећена стварању нових ствари помоћу ремиксовања и промене сврхе постојећих материјала. Из светова електронике, програмирања, рачунарски подржаног цртања и дигиталног садржаја долазе нова дела, као што су колажи, тканине и 3D штампани објекти. „Мејкер култура“ је сада присутна и у образовању, као начин да се пружи ангажованији и активнији приступ учењу и да се оживе кључни предмети, као што су наука, технологија, инжењерство и математика.

Мелиса је пратила постављање хиљада слика из културног наслеђа у јавном домену на платформи као што су Европеана и Фликер, а веома је свесна инспиративних изјава и обећања датих у вези са поновним коришћењем дигиталних садржаја за нова учења, иновације и развој креативности.

Али, уочила је и раскорак. Упркос великим изјавама које су дате, Мелиса је приметила да је мало оних који, гледајући онлајн збирке слика као што је Европеана, ускликну: „Фантастично! Рођак Хенри би баш волео кухињски пешкирић са овим мотивом!“

Одлучна да сазна зашто постоји овај јаз између намера и реалности, Мелиса се упустила у потрагу за нечим што би направила за себе. Пожелела је „нешто што је дигитално и онлајн, што ми се свиђа, што је доступно, нешто чему могу да променим сврху“.

Испоставило се да је то много теже него што изгледа. Иако постоји маса слободно доступних онлајн слика из културног наслеђа, на местима као што су Европеана и Фликер, тешко их је претражити или се кретати кроз њих по одређеној теми, мотиву или стилу. Метаподаци могу бити променљиви, а неки репозиторијуми онлајн слика их чак аутоматски кропују, што их чини бескорисним ако су потребни оригинали високе резолуције. Мелиса је желела алате прилагођене корисницима, кустоски вођене теме или одабране примерке који би јој помогли да плови тим морем слика. Али то није нашла. На крају, Мелиса је ипак успела да направи једну дивну ешарпу од материјала који је пронашла. Овај процес је довео до следећег:

„Шта, у ствари, желимо? Организоване пакете слика са садржајем из културног наслеђа од по 300 dpi, са слободним приступом који, притом, није компликован, са јасним смерницама за лиценцирање и за приписивање ауторства! Када то желимо? За јуче!“

Мелиса поносно представља резултат својих креативних напора: свилену ешаргу са слајдом из цртаћа Lolly Time, који је одштампала компанија BagsOfLove. Аутор фотографије је Мелисин шестогодишњи син.

Како можемо да помогнемо нашој публици?

Мелиса и њене колеге „мејкери“ су на једном крају скале: они траже материјал високог квалитета, са отвореним лиценцама, који би могли да употребе за стварање нових ствари, било ради властитог задовољства, било за пословне потребе. На другом крају скале су просечни љубитељи културе, студенти, наставници, породице. Они имају једноставније, али подједнако валидне потребе. Могли би да пожелеле да прегледају ренесансну уметност, да открију како су изгледале алатке у бронзаном добу, да покажу својој деци како су биле илустроване књиге у средњем веку или да се подсети како звуче Вивалдијева „Четири годишња доба“.

Да бисмо нашој публици пружили тражено искуство, потребно је да урадимо три ствари:

1. да понудимо најбољи квалитет података и садржаја који можемо;
2. да тај високо квалитетни садржај учинимо лако доступним и спремним за преузимање, било да се он налази на веб-сајту Europeana Collections или на другим веб локацијама;
3. да понудимо што боље искуство у претраживању, прегледању и истраживању.

Европеана напорно ради како би омогућила боље корисничко искуство на europeana.eu. Побољшавамо сајт и додајемо нове тематске збирке које су публици много приступачније. Такође уводимо нови Media File Checker који ће претраживање учинити моћнијим.

Унапређивање квалитета података и доступности су ствари на којима морамо радити заједно са вама, нашим партнерима за податке. Управо то демонстрира овај документ, заједно са Водичем за објављивање садржаја на Европеани (Europeana Publishing Guide).

Како да одаберете ниво за објављивање

Ваша организација можда већ има политику о томе како желите да делите своје збирке и који степен коришћења бисте волели да имају други. Ако је немате, можда можете да размотрите креирање такве политике. Желите ли да користите Европеану искључиво као средство за охрабривање људи да посете ваш сајт? Желите ли да омогућите људима да користе ваше збирке, да помоћу њих креирају нове ствари, поделе их или чак продају?

У институцијама културног наслеђа, пројекти дигитализације су обично дуготрајни подухвати и веома је важно да се о компатибилности размишља што пре, нарочито у вези са алокацијом извора за укључено дело.

Прочитајте о опцијама које нудимо и донесите одлуку која највише одговара циљевима и могућностима ваше организације.

Затим погледајте Водич за објављивање садржаја на Европеани, који вам пружа неопходне техничке информације за достављање ваших збирки Европеани.

Конечно, контактирајте наш Тим агрегатора који ће одговорити на сва ваша питања и помоћи вам да почнете.

Бициклирање на води, 1914.
Национална библиотека
Француске,
јавно власништво

Европеанина четири нивоа за објављивање

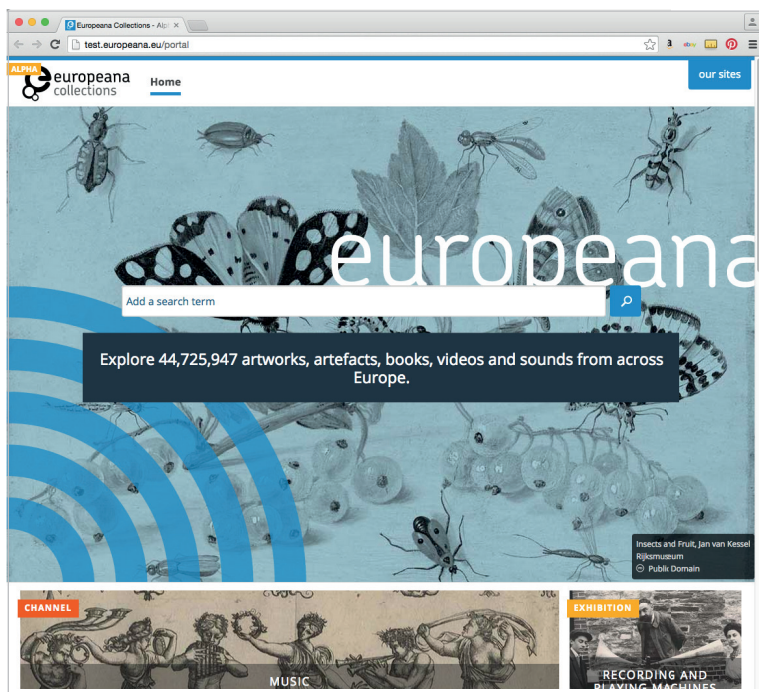
**НИВО 1 –
ЕВРОПЕАНА КАО
МАШИНА ЗА
ПРЕТРАЖИВАЊЕ:
„Желим да
људи пронађу
моје збирке”**

Ниво 1 – Европеана као машина за претраживање

Пример

„Ми смо национални архив и дигитализовали смо наше збирке фотографија које чине велики опус радова који обухвата цео 20. век. Оне дају фантастичан преглед историје наше земље у том периоду. Квалитет дигитализованих слика варира, јер смо посао започели пре 10 година. Први скенови су знатно нижег квалитета од оних које смо урадили недавно. Волели бисмо да широка публика може да упозна наше збирке, али нисмо увек у могућности да им обезбедимо поновно коришћење, јер су неке збирке из приватних целина које то не дозвољавају. Европеана је сјајан начин да стандардизујемо податке и учинимо их интероперабилним, тако да бисмо волели да наше збирке учинимо доступним на веб-сајту Europeana Collections и да повећамо њихову видљивост.“

Нова приступна страница сајта Europeana.eu

Шта желите

Желите да ваша организација и ваш садржај буду видљивији у европском контексту. То што ће ваше збирке моћи да буду пронађене на веб-сајту europeana.eu, у том погледу представља сјајан први корак. Можете да наставите да истражујете шта је за ваше збирке најбоље или шта је могуће с правног становишта.

Шта испоручујете

Да би ваше збирке могле да буду пронађене на веб-сајту Europeana Collections, треба да доставите метаподатке и приказе за преглед, у складу са минималним захтевима назначеним у Водичу за објављивање садржаја на Европеани. Ако желите да ваше збирке буду прве међу резултатима претраживања, биће потребно да доставите директан линк ка слици од најмање 400 пиксела ширине (око 0.25

Европеанин оквир за лиценцирање

Европеанин оквир за лиценцирање бави се статусом копирајта како за метаподатке објављене на Европеани, тако и за дигиталне објекте који су доступни преко Европеане. Циљ Европеаниног оквира за лиценцирање јесте да корисницима Европеане обезбеди јасне и лако разумљиве информације о томе шта смеју а шта не смеју да ураде са метаподацима и садржајем који налазе на Европеани. Оквир је заснован на следећа два кључна принципа:

- обезбеђивање да сви прикупљени метаподаци могу да буду објављени на Европеани под истим условима, да свако може да их користи, у било које сврхе, без ограничења; да би то достигла, Европеана чини доступним све метаподатке под условима ССО (Кријејтив Комонс нула) – опредељено за јавно власништво;
- што се тиче садржаја, Европеанин оквир за лиценцирање даје листу стандардизованих изјава о правима која морају користити они који достављају податке, како би описали статус права дигиталних објеката доступних преко Европеане.

Европеанин оквир за лиценцирање се, приликом одређивања да ли дигитални објекат припада Нивоу 3 или 4, ослања на изјаве о правима. Више информација: <http://pro.europeana.eu/page/europeana-licensing-framework>.

мегапискела), која може да се користи као приказ за преглед и URL веб-странице која приказује дигитални објекат на вашем веб-сајту. Ваш садржај може бити лиценциран под било којом изјавом о правима, која је подржана од стране Европеаниног оквира за лиценцирање (Europeana Licencing Framework) .

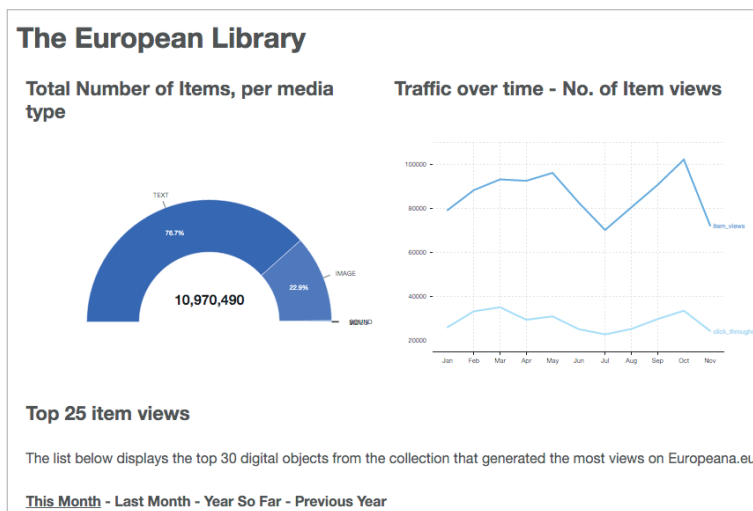
Шта ми радимо

Европеана ће искористити линк ка слици како би креирала приказ за преглед који ће, затим, бити похрањен на Европеанином серверу. Ова слика би се користила само за илустровање резултата претраживања на веб-сајту Europeana Collections. Да би приступили дигиталном објекту или информацијама о њему, посетиоци Европеане биће

усмерени на страницу коју сте навели. Корисници Европеане могу да користе приказ за преглед под истим правним условима које сте дефинисали за садржај, док метаподатке може слободно користити свако, у било које сврхе. По овом сценарију, Европеанин API ће омогућити приступ до информација о дигиталном објекту, али не и приступ самом дигиталном објекту.

Шта ви добијате

- Могућност проналажења: ваши подаци ће бити доступни у стандардизованом формату и индексираће их машине за претраживање, као што су Гугл и Бинг. Захваљујући технологији повезаних података која ради у позадини Европеане, кад год

Пример персонализоване статистичке табле. Алфа верзија доступна је на statistics.europeana.eu.

неко потражи онлајн садржај попут вашег, постоји велика вероватноћа да ће пронаћи управо ваш.

- Саобраћај на вебу: веб-сајт Europeana Collections тренутно има око шест милиона посета годишње, од чега једна трећина кликом води ка веб-сајту снабдевача садржајем.
- Аналитика: статистичка контролна табла вам даје поуздане информације о вашим збиркама и начину на који су коришћене на Европеани.

Оквир за објављивање садржаја на Европеани

Нова мапа Европе, 1700.
Национална библиотека
Француске,
јавно власништво

Okvir za objavljivanje sadržaja na Evropeani

NOUVELLE CARTE MARINE
DE TOUS LES PORTS DE L'EUROPE
SUR L'OCEAN
ET SUR LA MEDITERRANEE

PRESENTEE
A MONSIEUR PHELYPEAU
CONSEILLER DU ROY EN TOUTS SES CONSEILS
SECRETAIRE D'ETAT ET DES COMMANDEMENTS
DE SA MAJESTE, AYANT LE DEPARTEMENT

DE LA MARINE.
*Par son tres humble et tres obeissant
serviteur HERET.*

FINLANDE, SUEDÉ, RUSSIE, MOSCOVIE, LITHUANIE, POLOGNE, UKRAINE, HONGRIE, ROYAUME D'ESPAGNE, ITALIE, MER NOIRE, PONT-EUXIN, MEDITERRANEE, AFRIQUE, ASIE.

Ниво 2 – Европеана као излог:

**„Желим да људи
пронађу и виде
моје збирке на
Европеани“**

Ниво 2 – Европеана као излог

Пример

„Наш музеј је посвећен историји моде. Имамо фантастичну дигиталну збирку садржаја о моди, у распону од првих скица познатих хаљина до оригиналних писама Коко Шанел и рекламних плаката. Наше збирке су пристојног техничког квалитета и сарађујемо са другим институцијама и модним кућама у оквиру пројекта Europeana Fashion. Наш пројекат има сопствени веб-сајт, али због дугорочне одрживости ове иницијативе, волели бисмо да креирамо посебну збирку на Европеани на тему моде или да постанемо део такве збирке. Желели бисмо да осмислимо сценарио поновног коришћења, али не за све делове наше збирке, јер неки од њих припадају приватним модним кућама.“

Шта желите

Желите да објавите збирке на свом веб-сајту, али и да на друге начине истакнете поједине или све збирке, да бисте доспели до специфичних циљних група корисника. У том случају, веб-сајт Europeana Collections је добро средство да прикажете своје збирке у паневропским размерама.

Можда ћете пожелети да имате активну улогу у контекстуализовању тих збирки у сарадњи са другим актерима из исте области.

Шта испоручујете

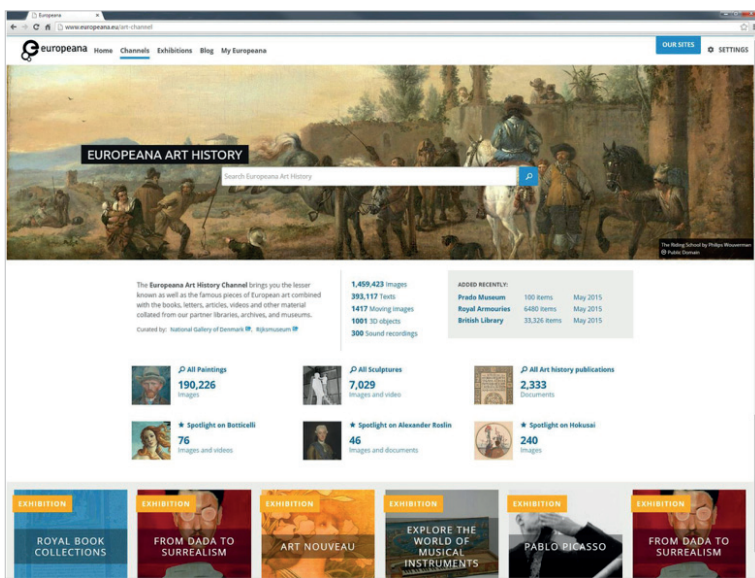
За укључивање на веб-сајт Europeana Collections и у његове тематске збирке, потребни су нам одговарајући метаподаци и директни линкови ка приказима за преглед и ка дигиталним објектима на вашем веб-сајту (можете, такође, доставити и линк ка веб-страници која садржи дигитални објекат). Верзија слике за преглед мора бити широка најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела). Ако је дигитални објекат слика, морате доставити и директан линк ка датотеци слике широке најмање 800 пиксела (0,5 мегапиксела). Метаподаци морају задовољити

Тематске збирке

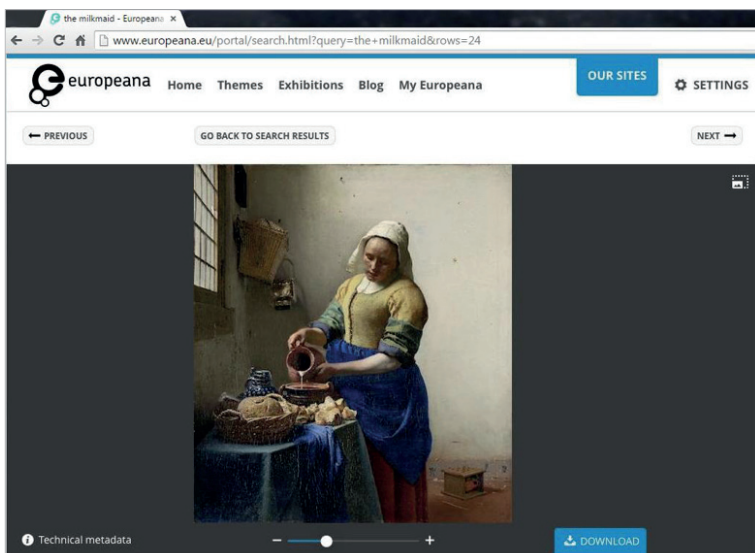
Ради бољег и пријатнијег искуства прегледања садржаја портала, на Европеани стварамо тематске збирке. То су посебне тематизоване странице које уређују људи, а не алгоритми. Оне садрже искључиво веома квалитетне збирке, са директним приступом до потпуног дигиталног објекта на веб-страници (без усмеравања на друге веб-локације). Овакве странице воде кориснике кроз теме из области музике, моде, новина (број тема ће се повећавати); будите сигурни да је свака јединица занимљива, корисна и одговарајућа. Напредно прегледање и претраживање ће људима пружити прилику да дубље зароне у уређену збирку, а ми ћемо им омогућити да стављају ознаке, праве мешавине садржаја и аотирају збирке у складу са својим потребама.

Тематске збирке ће бити од користи и партнерима за податке. Ако нам доставите збирке доброг квалитета, помоћи ћемо да их више људи види, тако што ћемо их уклопити у тематске збирке. Ваше збирке ће бити на добитку због додатног контекста и интересовања услед постављања уз сродне садржаје других институција. Кроз тематске збирке, ваши материјали ће допрети до више људи који их могу користити у разне сврхе, као што су истраживања, апликације, игрице, образовни извори или комерцијални производи (ако то дозвољавају изјаве о правима).

минималне захтеве које поставља Водич за објављивање садржаја на Европеани и треба да буду што је могуће више описни и богати.

Приступна страна Европеанине тематске збирке о историји уметности

Страница једног објекта у Европеаниној тематској збирци о историји уметности

Шта ми радимо

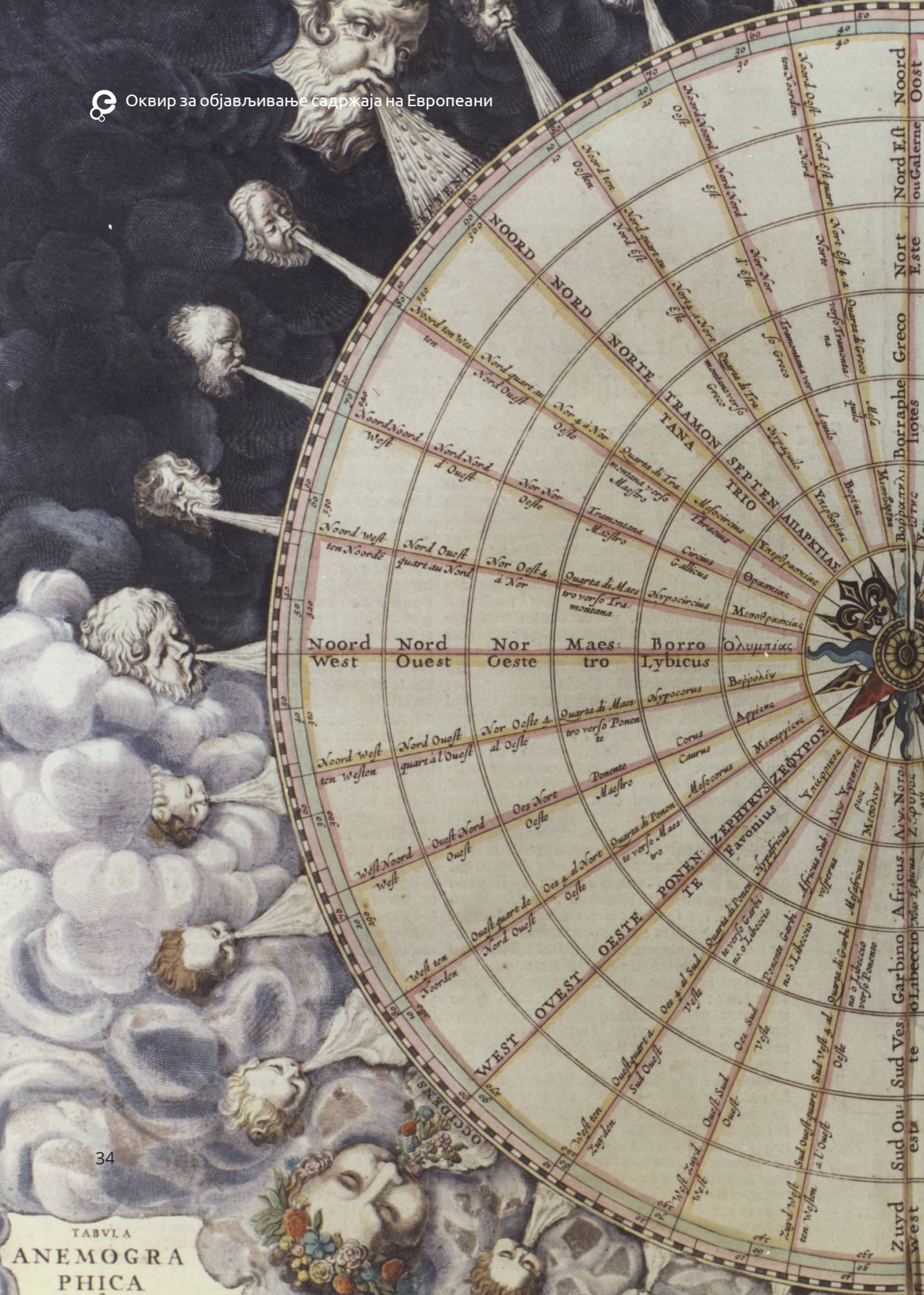
Европеана ће искористити линк ка слици да би креирала приказ за преглед која ће затим бити похрањена на серверу Европеане. Приказ за преглед ће се користити само за илустровање резултата претраживања на веб-сајту Europeana Collections.

Објекат може бити доступан и преко тематских збирки, ако је то погодно. Ако сте обезбедили дигитални објекат, понудићемо линк који посетиоцима омогућава да га погледају у оригиналном окружењу (на вашем веб-сајту). Ако корисник кликне на слику ширине 800 пиксела (око 0,5 мегапиксела) коју сте доставили, може је погледати и увећану, јер Европеана повлачи слику са вашег веб-сајта. То је наставак постојеће праксе.

Приказ за преглед, као и дигитални објекат, посетиоци веб-сајта Europeana Collections могу користити под условима које сте дефинисали у изјави о правима. Саме метаподатке може свако слободно да користи, у било које сврхе. По овом сценарију, Европеана API ће пружати приступ до информација о дигиталном објекту (метаподацима), као и директан линк ка самом дигиталном објекту.

Шта ви добијате

- Могућност проналажења: ваши подаци ће бити доступни у стандардном формату и индексирани од стране највећих машина за претраживање, као што су Гугл и Бинг. Технологија повезаних података, која функционише у позадини Европеане, чини да кад год неко затражи садржај попут вашег, има већу могућност да пронађе управо њега.
- Саобраћај на вебу: веб-сајт Europeana Collections тренутно има око шест милиона посета годишње, од чега једна трећина кликом води ка веб-сајту снабдевача садржајем.
- Аналитика: статистичка контролна табла вам пружа поуздане информације о вашим збиркама и о томе како се оне користе на Европеани.
- Тематске збирке: због доброг квалитета података, ваш материјал можемо да уврстимо у наше моћне тематске збирке, доводећи их у контекст и однос са другим сличним збиркама широм Европе.
- Маркетинг: због доброг квалитета ваших података, Европеана може маркетиншки да представи ваше збирке, посебно ако су део неке тематске збирке.

Велики атлас, 1652.
Виртуелна библиотека
библиографског наслеђа,
јавно власништво

**Ниво 3 –
Европеана као
дистрибутивна
платформа:
„Желим да људи
пронађу, виде и
користе моје
збирке – али не у
комерцијалне
сврхе“**

Ниво 3 – Европеана као дистрибутивна платформа

Пример

„Наша библиотека је радила са Европеаном дуже време, а недавно је била укључена у кампању пројекта Europeana 1914–1918. Дигитализовали смо примарне изворе релевантне за Први светски рат и били домаћини неколико успешних догађаја, током којих су људи из наше заједнице делили своје породичне приче из ратног периода. Наш материјал је у Европеани, која нашим збиркама пружа додатну видљивост. Он припада свима нама, а ми желимо да проширимо његову доступност до средина у којима су концентрисани људи које интересује ова тема. Наше збирке су (у већини случајева) технички високог квалитета и доступне су под правним условима који омогућавају поновно коришћење, али са извесним ограничењима. Једноставније нам је да их учинимо доступним за поновно коришћење у образовању, али можемо да преговарамо и са носиоцима права о поновном коришћењу у комерцијалне сврхе.

Шта желите

Желите да што је могуће више људи приступа вашим збиркама и користи их, али не желите или не смете да дозволите комерцијалну употребу. Европеана је у доброј позицији да ваше податке учини доступним што широј публици, а ви сте у прилици да дефинишете критеријуме за то, мада уз извесна ограничења.

Шта испоручујете

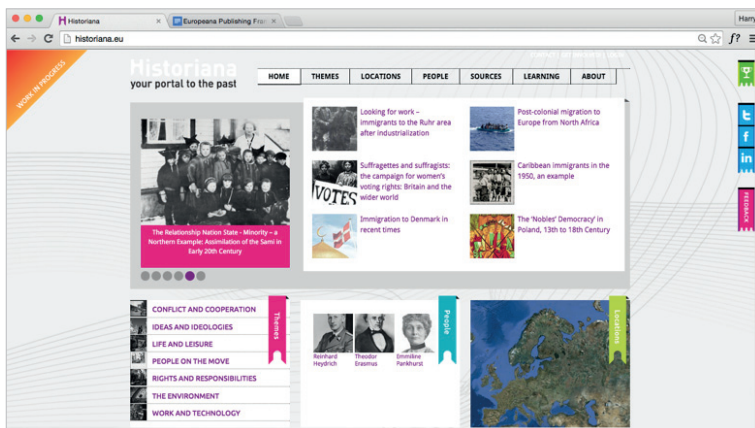
Да бисте били сигурни да ће ваш садржај моћи поново да користи читав спектар корисника, потребно је да га испоручите са изјавама о правима које омогућавају поновно коришћење. Тренутно, Европеана подржава девет врста изјава које дозвољавају поновно коришћење (шест лиценци Кријејтив Комонс, CC0, PDM и OOC-NC).

Ваши метаподаци треба да задовоље минималне захтеве изложене у Водичу за објављивање садржаја на Европеани и треба да буду обликовани према потребама могућих поновних корисника. Што више садржаја доставите, већа је вероватноћа да ће неко пронаћи и поново користити ваше дигиталне објекте. Морате доставити директан линк ка слици широкој најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може користити као приказ за преглед, као и директан линк ка дигиталном објекту. Такође, можете доставити линк ка веб-страници која садржи дигитални објекат. Препоручујемо да своје дигиталне објекте понудите у технички што квалитетнијој верзији. Препоручујемо да ваше слике буду доступне у најбољој могућој резолуцији, широке најмање 1.200 пиксела (1 мегапиксел).

Шта ми радимо

Еuropeана ће употребити линк ка слици да би креирала приказ за преглед који ће затим бити похрањен на серверу Европеане. Он ће се користити само за илустровање резултата претраживања на веб-сајту Europeana Collections.

Објекат може бити доступан и преко тематских збирки, ако је то погодно. Ако сте обезбедили дигитални објекат, понудићемо линк који посетиоцима омогућава да га погледају у оригиналном окружењу (на вашем веб-сајту). Ако корисник кликне на слику ширине 800 пиксела (око 0,5 мегапиксела) коју сте доставили, може је погледати и увећану, јер Европеана повлачи слику са вашег веб-сајта. То је наставак постојеће праксе.

Пример материјала са Европеане који је поново коришћен у образовне сврхе на порталу Historiana

Изјаве о правима које дозвољавају поновно коришћење

Од 13 изјава о правима које су могуће према Европеанином оквиру за лиценцирање, девет њих дозвољава корисницима њеног веб-сајта и трећим лицима да поново користе неки дигитални објекат. Међу њима разликујемо оне које подржавају слободно поновно коришћење (оно које не подлеже никаквим ограничењима и условљавањима) и оне које подржавају поновно коришћење уз нека ограничења.

Следеће четири изјаве о правима дозвољавају слободно поновно коришћење дигиталног објекта на који се односе:

- PDM (Public Domain Mark – Ознака јавног власништва) – указује да је објекат у јавном власништву и да се може поново користити без икаквих ограничења;
- CC0 1.0 (Creative Commons Universal Public Domain Dedication – Дозвола Кријејтив Комонс, Универзално опредељено за јавно власништво) – указује да је објекат у јавном власништву и да се може поново користити без икаквих ограничења;
- CC BY (Creative Commons Attribution Licence – Дозвола Кријејтив Комонс са атрибуцијом) – омогућава слободно поновно коришћење објекта ако се коректно назначи атрибуција;
- CC BY-SA (Creative Commons Attribution, ShareAlike Licence – Дозвола Кријејтив Комонс са атрибуцијом и за изведена дела) – омогућава

слободно поновно коришћење објекта ако се коректно назначи атрибуција; дистрибуирање изведених дела може се вршити само са овом дозволом.

Ту је још пет изјава о правима које дозвољавају поновно коришћење са неким ограничењима:

- CC BY-NC (Creative Commons Attribution, Non-Commercial Licence – Дозвола Кријејтив Комонс са атрибуцијом и за некомерцијалне сврхе) – омогућава некомерцијално поновно коришћење објекта који има коректно наведену атрибуцију;
- CC BY-NC-SA (Creative Commons Attribution, Non-Commercial, ShareAlike Licence – Дозвола Кријејтив Комонс са атрибуцијом, за некомерцијалне сврхе и за изведена дела) – омогућава слободно некомерцијално поновно коришћење објекта ако се коректно назначи атрибуција; дистрибуирање изведених дела може се вршити само са истом дозволом;
- CC BY-NC-ND (Creative Commons Attribution, Non-Commercial, No Derivatives Licence – Дозвола Кријејтив Комонс са атрибуцијом и за некомерцијалне сврхе, али не за изведена дела) – омогућава некомерцијално дељење објекта ако се коректно назначи атрибуција; прераде објекта нису дозвољене;
- CC BY-ND (Creative Commons Attribution, No Derivatives Licence – Дозвола Кријејтив Комонс са атрибуцијом, али не за изведена дела) – омогућава дељење објекта ако се коректно назначи атрибуција; прераде објекта нису дозвољене;
- OOC-NC (Out-of-Copyright, Non-Commercial Re-use Licence – Дозвола за дело које не подлеже копирајту и може се изнова користити у некомерцијалне сврхе) – омогућава некомерцијално поновно коришћење објекта.

Више информација се може наћи на списку могућих изјава о правима.

Приказ за преглед, као и дигитални објекат, посетиоци веб-сајта Europeana Collections могу користити под условима које сте дефинисали у изјави о правима. Семе метаподатке може свако слободно да користи, у било које сврхе. По овом сценарију, Европеана API ће давати приступ до информација о дигиталном објекту, као и директне линкове ка дигиталним објектима за поновно коришћење. Европеана ће корисницима свог портала и API-ја омогућити да своје упите ограниче на дигиталне објекте који се могу поновно користити и задовољавају минималне захтеве у погледу квалитета (на пример, слике ширине најмање 1.200 пиксела).

Шта добијате

- Могућност проналажења: ваши подаци ће бити доступни у стандардном формату и индексирани од стране највећих машина за претраживање, као што су Гугл и Бинг. Технологија повезаних података, која ради у позадини Европеане, чини да кад год људи потраже онлајн садржај који се поклапа са вашим, има већу могућност да пронађе управо ваш.
- Саобраћај на веб-сајт Europeana Collections тренутно има око шест милиона посета годишње, од чега једна трећина кликом води ка веб-сајту снабдевача садржајем.
- Аналитика: статистичка контролна табла вам пружа поуздане информације о вашим збиркама и о томе како се оне користе на Европеани. Обезбедићемо и статистику о ангажованости коју можемо измерити ван Европеане, на пример, на образовним веб-страницама.
- Тематске збирке: захваљујући добром квалитету података, ваш материјал можемо да уврстимо у наше моћне тематске збирке, доводећи их у контекст и однос са другим збиркама широм Европе.
- Маркетинг: захваљујући добром квалитету ваших података, Европеана може маркетиншки да представи ваше збирке, посебно ако су део неке тематске збирке.
- Јачи утисци: ваше збирке се прегледају на платформама и сервисима изван Европеане.
- Партнерства и пројекти: Европеана може да уврсти ваше збирке у актуелне пројекте и партнерства која се одвијају у домену образовања (на пример, Historiana за историју) или истраживања (на пример, research.europeana.eu).
- Апликације и сервиси: гледаћете како ваше збирке постају део нових апликација и сервиса, што ће им донети нову публику и коришћење на начине које можда никад не бисте очекивали. Дозвољавајући коришћење својих збирки, помажете људима да уче, да се инспиришу и стварају нове ствари.

Пристајање португалског
брода, непознати аутор
1600-1625.
Рејксмузеум, Амстердам,
јавно власништво

**Ниво 4 –
Европеана као
платформа за
слободно
поновно
коришћење:
„Желим да људи
пронађу, виде и
користе моје
збирке – како
год желе“**

Ниво 4 – Европеана као платформа за слободно поновно коришћење

Пример

„Ми смо аудио-визуелни архив који представља јавне и приватне емитере у нашој земљи. Већина наших збирки је, наравно, из 20. века и ситуација са ауторским правима је сложена. Ипак, поседујемо права на делове наших збирки и испробавали смо решења да их учинимо доступним са „отвореним“ дозволама које не забрањују поновно коришћење. Резултати су били веома добри, посебно су збирке које је преузела Википедија повећале видљивост наших материјала знатно више него што смо сами могли да обезбедимо. Европеана има стручност и алате да ствара збирке одличног квалитета, са лиценцама за слободно поновно коришћење на овим платформама.“

Шта желите

Желите да што више људи може да приступа вашим збиркама и да их користи, укључујући и оне који пружају комерцијалне услуге или производе. Увиђате вредност коју коришћење и поновно коришћење ваших збирки доносе друштву, креативним индустријама и пословном свету, а ваше збирке су погодне за те сврхе. Европеана је у доброј позицији да омогући најширу могућу доступност ваших података.

Шта испоручујете

Како бисте били сигурни да ће ваш садржај моћи поново да користи најшири круг корисника, потребно је да га доставите са изјавама о правима које дозвољавају слободно поновно коришћење. Европеана тренутно подржава четири изјаве о правима које омогућавају слободно поновно коришћење (CC BY, CC BY-SA, CC0, PDM).

Потребно је да пратећи метаподаци задовољавају минималне захтеве постављене у Водичу за објављивање садржаја на Европеани и да буду усклађени са потребама могућих поновних корисника. Што више садржаја доставите, већа је вероватноћа да ће неко пронаћи и поново употребити ваш дигитални објекат.

Осим директног линка ка слици широкој најмање 400 пиксела (0,25 мегапиксела), која се може употребити за приказ за преглед, потребно је да омогућите и директан линк до дигиталног објекта, а можете доставити и линк ка веб-сајту који садржи тај дигитални објекат. Препоручујемо да своје дигиталне објекте понудите у технички најквалитетнијој верзији, односно да слике које нудите за приступ буду у најбољој могућој резолуцији, ширине најмање 1.200 пиксела (1 мегапиксел).

Шта ми радимо

Еuropeана ће употребити линк ка слици да би креирала приказ за преглед који ће затим бити похрањен на серверу Европеане. Он ће се користити само за илустровање резултата претраживања на веб-сајту Europeana Collections.

Објекат може бити доступан и преко тематских збирки, ако је то погодно. Ако сте обезбедили дигитални објекат, понудићемо линк који посетиоцима омогућава да га погледају у оригиналном окружењу (на вашем веб-сајту). Ако корисник кликне на слику ширине 800 пиксела (око 0,5 мегапиксела) коју сте доставили, може је погледати и увећану,

Performing at the **Umeå** jazz festival, Sweden. 1979

Pål-Nils Nilsson - Riksantikvarieämbetet; <http://kmb.raa.se/cocoon/bild/show-image.html?id=16001000424176>; http://www.europeana.eu/resolve/record/91622/raa_kmb_16001000424176 This file was donated to Wikimedia Commons by Riksantikvarieämbetet as part of a cooperation project. The donation was facilitated by Europeana. English | Français | Македонско | Nederlands | Deutsch | ←

CC BY 3.0 [view terms](#)

File: 16001000424176-Scha
Riksantikvarieämbetet.jpg
Uploaded by DivadH
Created: October 1, 1979

Art Blakey, trummor och ledare för The Jazz Messengers, på Umeå jazzfestival.; Musik; Personer; Övrigt; <http://www.eionet.europa.eu/gemet/concept/5449>; <http://www.eionet.europa.eu/gemet/concept/5449>

Пример слике која се чува на Европеани и коју је поновно употребио медијски репозиторијум Викимедија Комонс. Учитана је на Комонс помоћу комплета алатки GLAM-Wiki, преко Европеане. Овај чланак има 10.000 прегледа месечно.

јер Европеана повлачи слику са вашег веб-сајта. То је наставак постојеће праксе.

Приказ за преглед, као и сам дигитални објекат, посетиоци сајта Europeana Collections могу користити под условима које одредите у изјави о правима. Што се тиче метаподатака, њих свако може користити, у било које сврхе. По овом сценарију, Европеана API даје приступ до информација о дигиталном објекту, као и директне линкове ка дигиталним објектима за поновно коришћење.

Media File Checker

Media File Checker је нови алат чији је развој још увек у току; он ће анализирати технички квалитет дигиталних објеката који се дају у приступ преко Европеане. Овај алат ће проверавати одређене делове сваког скупа података који се доставља Европеани и аутоматски издвајати техничке метаподатке, као што су резолуција слике, тип и величина датотеке. Ове информације ће се користити за побољшање претраживања у Европеани, као и за омогућавање корисницима Europeana Collections и Европеаниних API-ја да своје упите ограниче на дигиталне објекте који одговарају њиховим техничким захтевима.

На пример, програмери можда желе да филтрирају резултате претраживања тако да се приказују само записи који имају директне линкове до датотека које испуњавају специфичне критеријуме. Могли би да траже јединице чији је креатор Рембрант ван Ријн, да се дигитални објекат може слободно поновно користити и да има директан линк ка слици широкој најмање 1.200 пиксела (приближно, 1 мегапиксел).

Еuropeана ће корисницима свог портала и API-ја омогућити да своје упите ограниче на дигиталне објекте који се могу поново користити и који задовољавају минималне захтеве у погледу квалитета (на пример, слике широко најмање 1.200 пиксела).

Шта ви добијате

- Могућност проналажења: ваши подаци ће бити доступни у стандардном формату и индексирани од стране највећих машина за претраживање, као што су Гугл и Бинг. Технологија повезаних података, која ради у позадини Европеане, чини да кад год људи потраже онлајн садржај који се поклапа са вашим, постоји велика вероватноћа да ће пронаћи управо ваш.
- Саобраћај на веб-сајту Europeana Collections тренутно има око шест милиона посета годишње, од чега једна трећина кликом води ка веб-сајту снабдевача садржајем.

- Аналитика: статистичка контролна табла вам пружа поуздане информације о вашим збиркама и о томе како се оне користе на Европеани. Обезбедићемо и статистику о ангажованости коју можемо измерити ван Европеана, на пример, на образовним веб-страницама.
- Тематске збирке: захваљујући добром квалитету података, ваш материјал можемо да уврстимо у наше моћне тематске збирке, доводећи их у контекст и однос са другим збиркама широм Европе.
- Маркетинг: захваљујући добром квалитету података, Европеана може да прошири маркетиншко представљање ваших збирки, посебно ако су део неке тематске збирке.
- Јаче импресије: ваше збирке се прегледају на платформама и сервисима изван Европеана.
- Партнерства и пројекти: Европеана може да уврсти ваше збирке у постојеће пројекте и партнерства који се одвијају у домену образовања (на пример, *Historiana* за историју), истраживања (на пример, *Europeana Research*), туризма (на пример, *Field Trip*) и креативних индустрија (на пример, *Europeana Creative*). Ваши подаци се могу користити и на отвореним платформама, као што је Викимедија, делити уз хаштаг #OpenCollections и промовисати на хакатонима.
- Апликације и сервиси: гледаћете како ваше збирке постају део нових апликација и сервиса, што ће им донети нову публику и коришћење на начине које можда никад не бисте очекивали. Дозвољавајући коришћење својих збирки, помажете људима да уче, да се инспиришу и стварају нове ствари. С друге стране, дозвољавајући да се ваше збирке користе у комерцијалне сврхе, помажете развој и успех кретивног бизниса.

Инсекти и воће, 1660.
Рејксмузеум, Амстердам
јавно власништво

Додатак 1: Формати других медија

Видео

Мерење техничког квалитета видео датотека има доста заједничког са мерењем слика. У оба случаја, резолуција приказа за преглед видео датотеке је први елемент који ће гледалац приметити приликом поређења квалитета. Код видео датотека има још неколико критеријума квалитета, као што је оригинална резолуција (нема смисла понудити видео снимак у резолуцији која је већа од резолуције оригинала), формат датотеке (пожељан је неки отворени формат који се може репродуковати без потребе за посебним власничким програмом), као и квалитет кодирања. Видео датотеке треба да буду кодиране протоком битова који је довољан за резолуцију приказа за прегледање, а та резолуција треба да буде иста као оригинална или мања од ње (без повећања резолуције).

С обзиром на различите сценарије објављивања који су изложени у овом документу, треба узети у обзир следеће препоруке.

Ниво 1 – Европеана као машина за претраживање

Ако прилажете видео материјал зато што желите да се он проналази преко веб-сајта Europeana Collections, потребно је да обезбедите бар линк ка видео датотеци или ка веб-страници са које му се може приступити. Такође, препоручујемо да обезбедите линк ка датотеци са сликом широког најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може употребити као приказ за преглед код исписа резултата претраживања на веб-сајту Europeana Collections. То је обично репрезентативни кадар из видеа или постер.

Ниво 2 – Европеана као излог

Ако желите да омогућите Европеани да ваш видео материјал користи као део тематских збирки и да побољша његову доступност на веб-сајту Europeana Collections, потребно је да обезбедите бар директан линк до видео датотеке у формату који се може директно репродуковати помоћу модерних претраживача (тип датотеке би требало да буде .mp4, .mov или .webm). Ваша видео датотека треба да има вертикалну резолуцију (висину) од најмање 480 пиксела. Такође, можете да доставите линк ка слици широкој најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може употребити као приказ за преглед код исписа резултата претраживања на Europeana Collections. Видео датотеке које задовољавају ове захтеве биће доступне директно на страницама тематских збирки као уграђени видео документи.

Ниво 3 – Европеана као дистрибутивна платформа за некомерцијално поновно коришћење

Ако желите да Европеану користите као платформу за дистрибуцију која појединцима, наставницима и истраживачима омогућава да користе ваше видео датотеке, онда поред критеријума наведених у одељку посвећеном Нивоу 2, морате да се побринете да ваша видео датотека стиже са једном од пет изјава о правима које дозвољавају поновно коришћење (четири дозволе Кријејтив Комонс [CC BY-NC, CC BY-NC-ND, CC BY-NC-SA, CC BY-NC-ND] или OOC-NC).

У том случају, квалитет (резолюција) видео материјала треба да буде што бољи, минималне висине од бар 480 пиксела.

Ниво 4 – Европеана као платформа за слободно поновно коришћење

Ако желите да Европеану користите као платформу која омогућава слободно поновно коришћење ваших видео датотека, онда, поред критеријума наведених за Ниво 2, треба да се побринете и да ваша видео датотека дође са изјавом о правима која дозвољава слободно поновно коришћење (CC BY, CC BY-SA, CC0 или PDM). У овом случају, квалитет (резолюција) видео материјала треба да буде што бољи, минималне висине од бар 480 пиксела.

Звук

Најбоља пракса за објављивање звучних датотека јесте очување квалитета основног снимка. На платформама које су базирани на вебу, као што је Europeana Collections, важан критеријум је директан приступ звучној датотеци, односно да се она може репродуковати без потребе за додатним програмима (прикључцима).

С обзиром на различите сценарије објављивања који су изложени у овом документу, треба узети у обзир следеће препоруке.

Ниво 1 – Европеана као машина за претраживање

Ако прилажете звучни материјал у Европеану зато што желите да се он проналази преко Europeana Collections, потребно је да обезбедите бар директан линк ка звучној датотеци или веб-страници са које му се може приступити. Такође се препоручује да доставите линк ка слици широкој најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може употребити као приказ за преглед за илустровање звучне датотеке на Europeana Collections (на пример, омот албума и сл.).

Ниво 2 – Европеана као излог

Ако желите да омогућите Европеани да ваш звучни материјал користи као део тематских збирки и да олакша приступ до њега на веб-сајту Europeana Collections, потребно је да обезбедите бар директан линк до звучне датотеке у формату који

се може директно репродуковати помоћу модерних претраживача (.mp3, .ogg, .aac или .wav). Такође, можете да доставите линк ка слици, на пример фотографију омота албума, широку најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може употребити као приказ за преглед којим се илуструје звучна датотека на Europeana Collections.

Звучне датотеке које задовољавају ове захтеве биће доступне директно на страницама тематских збирки као уграђени звучни снимци.

Ниво 3 – Европеана као дистрибуциона платформа за некомерцијално поновно коришћење

Ако желите да користите Европеану као платформу за дистрибуцију која омогућава да појединци, наставници и истраживачи користе ваше звучне датотеке, онда уз критеријуме наведене за Ниво 2, треба да се постарате и да ваша звучна датотека дође са једном од пет изјава о правима које дозвољавају поновно коришћење (четири дозволе Кријетив Комонс [CC BY-NC, CC BY-NC-ND, CC BY-NC-SA, CC BY-NC-ND] или OOC-NC).

У том случају, квалитет ваше звучне датотеке треба да буде најбољи могући, што ближи изворној дигиталној датотеци кодираној у формату без губитака. Молимо да обезбедите и квалитетније датотеке, уз формате које за онлајн репродукцију подржавају претраживачи веба (видети Ниво 2).

Ниво 4 – Европеана као платформа за слободно поновно коришћење

Ако желите да Европеану користите као платформу која омогућава слободно поновно коришћење ваших звучних датотека на неком другом месту, онда, поред критеријума наведених за Ниво 2, треба да се постарате и да ваша звучна датотека дође са изјавом о правима која дозвољава слободно поновно коришћење (CC BY, CC BY-SA, CC0 или PDM). У том случају, квалитет звучне датотеке треба да буде што је могуће бољи, а поред формата које подржавају претраживачи веба, звучна датотека ће бити кодирана и у .flac или у неком другом формату без губитака.

Текст

Еuropeана пружа приступ до текстуалних датотека у низу формата. Ако желите да омогућите другима да изнова користе текстуалне документе које сте понудили, то треба да урадите у форматима који се могу преузимати и који дозвољавају манипулацију текстом.

С обзиром на различите сценарије објављивања који су изложени у овом документу, треба узети у обзир следеће препоруке.

Ниво 1 – Европеана као машина за претраживање

Ако прилажете текстуалне документе у Европеану зато што желите да се они проналазе преко Europeana Collections, потребно је да обезбедите бар директан линк ка текстуалној датотеци или веб-страници са које им се може приступити. Такође се снажно препоручује да доставите линк ка слици широкој најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може употребити као приказ за преглед којим се текстуална датотека илуструје на Europeana Collections.

Ниво 2 – Европеана као излог

Ако желите да омогућите Европеани да ваше текстуалне датотеке користи као део тематских збирки и да олакша приступ до њих на веб-сајту Europeana Collections, потребно је да обезбедите бар директан линк до текстуалне датотеке (по могућству, као претраживи потпуни текст .pdf), а такође можете доставити линк ка слици широкој најмање 400 пиксела (око 0,25 мегапиксела), која се може употребити као приказ за преглед којим се илуструје текстуална датотека на Europeana Collections.

PDF датотеке ће бити директно доступне на страницама тематских збирки преко програма за прегледање PDF-ова.

Ниво 3 – Европеана као дистрибуциона платформа за некомерцијално поновно коришћење

Ако желите да користите Европеану као платформу за дистрибуцију која омогућава да појединци, наставници и истраживачи користе ваше текстуалне датотеке, онда, уз критеријуме наведене за Ниво 2, треба да се постарате и да ваш текстуални документ дође с једном од пет изјава о правима које дозвољавају поновно коришћење (четири дозволе Кријејтив Комонс [CC BY-NC, CC BY-NC-ND, CC BY-NC-SA, CC BY-NC-ND] или OOC-NC).

Ниво 4 – Европеана као платформа за слободно поновно коришћење

Ако желите да користите Европеану као платформу која омогућава слободно поновно коришћење ваших текстуалних докумената, онда, поред критеријума наведених за Ниво 2, треба да се постарате и да ваши текстуални документи дођу са изјавом о правима која дозвољава слободно поновно коришћење (CC BY, CC BY-SA, CC0 или PDM). Да бисте омогућили другима поновно коришћење тих текстуалних докумената, они треба да буду претраживи кроз цео текст и у неком отвореном формату датотека (pdf, .txt, .epub, .xml или .rtf).

3D објекти

Тренутно имамо премало искуства са 3D објектима да бисмо могли да формулишемо препоруке у вези са четири сценарија за објављивање. Те препоруке ћемо формулисати када будемо имали више података о дистрибуцији оваквих објеката преко Европеане.

Додатак 2: Важна EDM поља

Како би били укључени у Европеану, подаци морају да буду у посебном формату – у Европеанином моделу података (Europeana Data Model – EDM). То је формат који се користи у процесу агрегације и објављивања на веб-сајту Europeana Collections и преко других Европеаниних сервиса за податке.

EDM поља важна за наше препоруке су:

edm:object	линк ка објекту који се овде поставља користи се за креирање приказа за преглед;
edm:isShownAt	линк ка веб-страници која садржи дигитални објекат;
edm:isShownBy	директан линк ка дигиталном објекту;
edm:rights	изјава о правима коју сте одредили за објекат.

За детаљније информације, молимо да погледате странице Europeana Publication Guide и Europeana Data Model, на веб-сајту Europeana Pro.

Додатак 3: Речник

Комплетан списак можете наћи на <http://pro.europeana.eu/glossary>.

Скуп података: административна јединица која представља количину садржаја или метаподатака погодну за повлачење или преузимање.

Садржај: физички или дигитални објекат који је део европског културног и/или научног наслеђа, најчешће га чува неки добављач података.

Напомена: термине *садржај* и *дигитални објекти* можете користити као међусобно заменљиве.

Дигитални објекат: дигитална презентација неког објекта који је део европског културног и/или научног наслеђа. Дигитални објекат може бити и оригиналан објекат, ако је изворно дигиталан.

Метаподаци: текстуалне информације и хиперлинкови који служе да се садржај идентификује, пронађе, протумачи и/или да се њиме управља.

Напомена: ово је општи термин који се користи за опис било ког елемента метаподатака.

Приказ за преглед: смањена величина или дужина звучне и/или визуелне презентације садржаја, у облику једне или више слика, текстуалних датотека, звучних датотека и/или датотека покретних слика.

Сличица: верзија дигиталног објекта, смањена или у ниској резолуцији, обично ограничена на димензије пиксела, широко се користи као основа за приказ за преглед.

Europeana API (Application Programming Interface) – Европеанин Апликациони програмски интерфејс јесте веб-сервис који пружа приступ Европеаниним збиркама на даљину, дозвољавајући вам да израђујете апликативне програме, веб-странице и „мешапе“ (хибридне веб-апликације) који садрже прилагођен изглед Европеаниних метаподатака и садржаја.

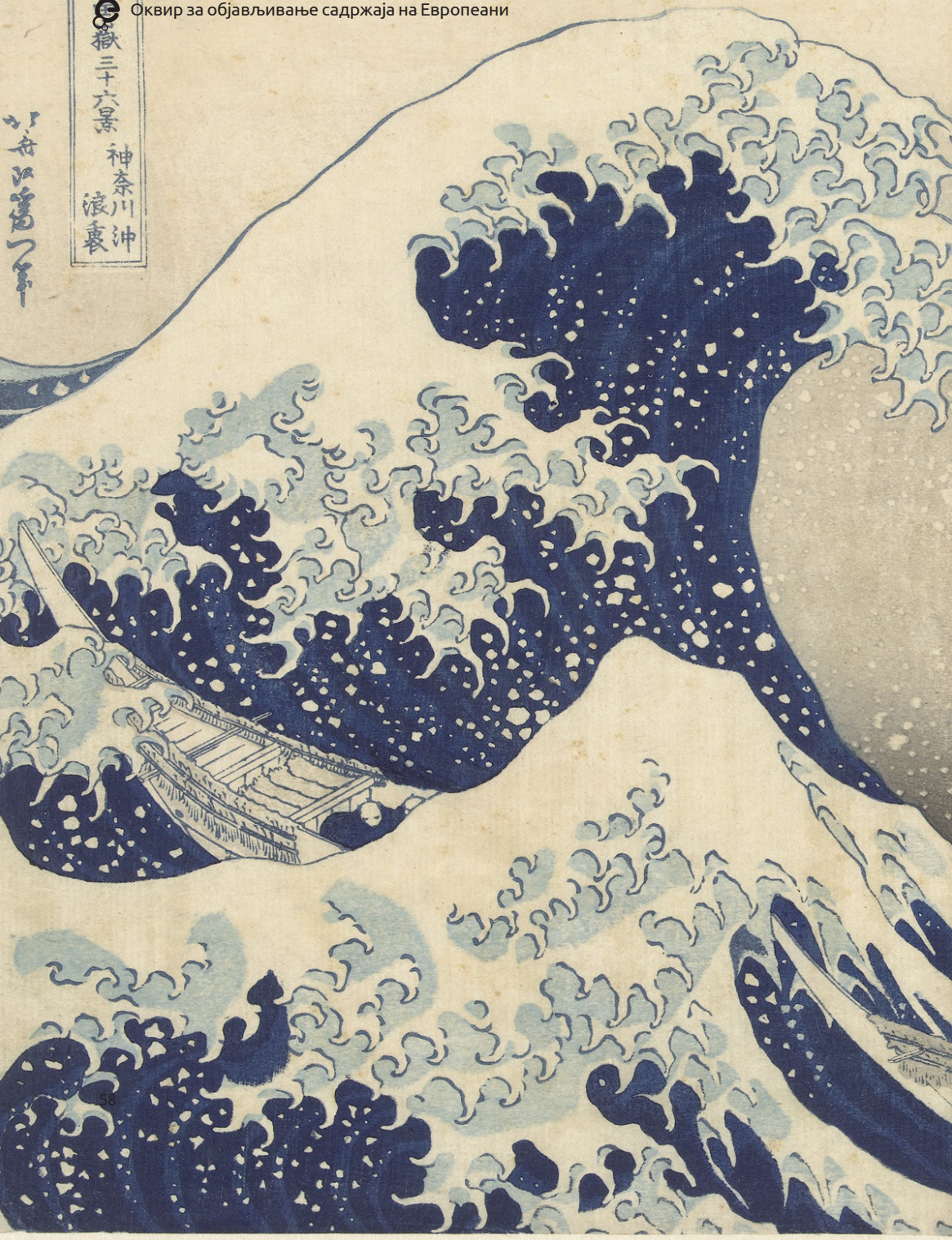
Поновно коришћење: могућност да се онлајн доступни дигитални објекти или метаподаци користе кроз поступке дељења, умножавања, прилагођавања и објављивања.

Садржај слободан за поновно коришћење: дигитални објекти који су доступни за поновно коришћење уз мало или нимало условљавања, посебно објекти који су означени као јавно власништво, CC0, CC BY и CC BY-SA.

Оквир за објављивање садржаја на Европеани

巨嶽三十六景
神奈川沖
浪裏

舟
江
流
る

Високи талас у Канагави
Рејксмузеум, Амстердам
јавно власништво

Финансира
Европска унија